

Жабинець О.Й.,

к.е.н., доцент, м.н.с.

ДУ “Інститут регіональних досліджень ім.

М.І.Долішнього НАН України”

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ МІСТ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ М. ІРШАВИ)

Малі і середні міста мають суттєві відмінності від великих міст та мегаполісів: у них інша ринкова інфраструктура та інвестиційна привабливість, соціальні проблеми та можливості ресурсного забезпечення, а відтак – цілі у процесі стратегічного планування їх розвитку. Не є винятком і м. Іршава – сучасне місто районного значення в Закарпатській області, адміністративний центр Іршавського району.

Стратегічні пріоритети розвитку м. Іршави визначалися, виходячи з основних положень Стратегії розвитку Закарпатської області на період до 2020 року [1] та Програми розвитку туризму та рекреації в Іршавському районі на 2016-2020 роки [2] з урахуванням нашого бачення проблем, особливостей та перспектив розвитку міста (див.рис.1).

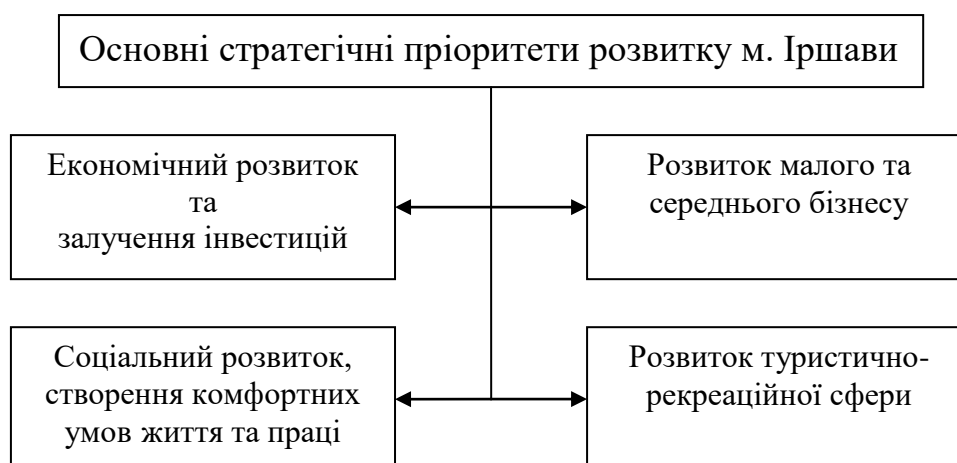

Рис. 1 Основні стратегічні пріоритети розвитку м. Іршави

В рамках основних стратегічних пріоритетів розроблено стратегічні цілі розвитку м. Іршави та інструменти їх реалізації, які подано у таблиці 1.

Ефективна взаємодія держави та бізнесу є однією з найважливіших умов економічного розвитку міста та залучення інвестицій. Так, в Іршаві функціонують

підприємства різних секторів промисловості, зокрема: ПрАТ «Іршавський абразивний завод», ПАТ «Іршавремверстат», ПрАТ «Іршавська меблева фабрика», ТОВ «Фактор-Тойс», ПП «Гроно-1», СП «Сандерс-Іршава», ТОВ «А. М. Ігро» та інші, що формують промисловий потенціал міста, а тому вимагають значної інвестиційної підтримки з метою підвищення ефективності їх роботи.

Таблиця 1

Стратегічні цілі розвитку м. Іршави та інструменти їх реалізації

Стратегічні пріоритети	Стратегічні цілі	Інструменти реалізації
Економічний розвиток та залучення інвестицій	1. Відновлення промислового потенціалу міста (модернізація існуючих виробництв). 2. Створення нових високотехнологічних виробництв.	- визначення найбільш перспективних кластерів профільних секторів промисловості міста (з урахуванням існуючих виробництв) і сприяння їхньому розвитку спільними зусиллями влади та об'єднань підприємців; - додаткове залучення прямих іноземних інвестицій та їх щорічне збільшення; - надання пільг по сплаті місцевих податків для виробництв зі значним обсягом інвестицій (не менше 5 млн. дол. США); - забезпечення сприяння просування товарів місцевих виробників на регіональному, всеукраїнському та міжнародному ринках; - залучення підприємств м. Іршави до участі в Міжнародних інвестиційних форумах, виставках, конференціях.
Розвиток малого та середнього бізнесу	1. Перетворення малого та середнього бізнесу в одну з головних бюджетоутворюючих частин економіки міста. 2. Постійне збільшення кількості осіб, задіяних у сфері малого та середнього бізнесу.	- активізація роботи центрів підтримки підприємництва; - забезпечення фінансово-кредитної підтримки малого бізнесу; - вдосконалення функціонування та оптимізація мережі ринків на території міста; - проведення міжнародних виставок, бізнес-форумів і нарад з підприємцями міста щодо покращення умов для ведення бізнесу та надання бізнес-послуг суб'єктами господарювання.

<p>Соціальний розвиток, створення комфортних умов життя та праці</p>	<p>1. Висока якість та доступність соціальних сервісів для усіх мешканців міста, особливо, для людей з обмеженими фізичними можливостями. 2. Забезпечення жителів міста якісною інфраструктурою та місцями відпочинку.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вдосконалення системи медичного обслуговування, зокрема, запровадження системи електронних записів на прийом до лікаря, відкриття у лікарняно-поліклінічних закладах міста муніципальних аптек; - зміцнення матеріально-технічної бази шкіл та дошкільних закладів; - оновлення автобусного парку міста; - модернізація транспортної інфраструктури міста; - освітлення міста із залученням інноваційних технологій.
<p>Розвиток туристично-рекреаційної сфери</p>	<p>1. Перетворення туристично-рекреаційної сфери в одну з головних бюджетоутворюючих сфер економіки міста. 2. Постійне збільшення кількості туристів у місті. Досягнути показник кількості туристів 45-60 тис. на рік.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розширення мережі туристичних маршрутів, в тому числі пішохідних, велосипедних та автобусних; - створення мережі туристичних центрів, які б надавали довідкову інформацію туристам, продавали б квитки на екскурсії, в тому числі через мережу Інтернет; - організація та проведення щорічних фестивалів, зокрема, фестивалю кави, фестивалю вина, залучаючи до участі в них українських і зарубіжних митців. - запровадження архітектурної підсвітки з метою розширення мережі туристичних маршрутів у вечірній час; - створення мистецького центру, який презентуватиме унікальність місцевої культури; - створення офіційного веб-сайту "Іршава: Економіка. Інвестиції. Туризм" для висвітлення інформації про проведені та заплановані заходи.

Джерело: розроблено автором на основі [1, 2].

Розвиток малого і середнього бізнесу є вагомим джерелом наповнення дохідної частини міського бюджету та створення нових робочих місць. Близькість м. Іршави до кордонів держав-членів Європейського Союзу обумовлює галузеву структуру малого

підприємництва: розвиток торговельної мережі, закладів готельно-ресторанного господарства та сфери розваг, побутового обслуговування.

Для розвитку соціально-економічної сфери міста дедалі вагомішого значення набуває туристична галузь м. Іршави. Цікавий і допитливий турист зможе відвідати в Іршаві столітню залізничну станцію і на власні очі побачити механізми, за допомогою яких керували рухом поїздів у повоєнний час, проїхатися по вузькоколіїці на уже незвичному для нас «маленькому поїзді», помилуватися краєвидами Боржавської долини з гори Стремтура, побачити води Іршавки з легендарного моста, спорудженого за чехословацького правління та доторкнутися до справжньої історії, відвідавши районний історико-краєзнавчий музей [3]. Одним з пріоритетних напрямів туристичної діяльності Іршави, на нашу думку, повинен стати «Зелений туризм».

Підсумовуючи вищевикладене, хочемо звернути увагу на те, що Іршава — це місто з доволі відокремленою історією і розвитком, симбіоз підприємництва та стародавності. Реалізація стратегічних пріоритетів розвитку м. Іршави, на нашу думку, дозволить забезпечити економічне зростання, збільшення добробуту, підвищення конкурентоспроможності економіки міста, комфорту життя населення та реалізації інтересів усіх секторів територіальної громади.

Список літературних джерел

1. Стратегія розвитку Закарпатської області на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://dfrr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2015/05/Strategiya.df

2. Програма розвитку туризму та рекреації в Іршавському районі на 2016-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irshava.gov.ua/2010-07-26-14-04-16/2008-09-16-10-30-56/2008-09-15-13-35-11.html>

3. Історія Іршави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rada.irshava.info/component/content/category/11-about_city